

Warszawa, 03-02-2023 r.

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

Krajowy Mechanizm Prewencji

KMP.570.14.2022.RK

**Raport Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur z wizytacji Pomieszczenia
dla Osób Zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia
Komendy Powiatowej Policji w Krotoszynie**

1. Mandat Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur

Zgromadzenie Ogólne ONZ 18 grudnia 2002 r. przyjęło Protokół fakultatywny do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania (dalej: OPCAT)¹. Polska przystąpiła do OPCAT na podstawie uprzedniej zgody wyrażonej w ustawie i stanowi on część krajowego porządku prawnego (art. 87 i 91 Konstytucji). Podpisując OPCAT, Polska zobowiązała się do utworzenia krajowego mechanizmu prewencji, którego funkcję wykonuje Rzecznik Praw Obywatelskich za pomocą działającego w Biurze RPO Zespołu – Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur (dalej: KMPT, Krajowy Mechanizm)².

¹ Zob. Protokół fakultatywny do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania, przyjęty przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku dnia 18 grudnia 2002 r. (Dz. U. z 2007 r. Nr 30, poz. 192). Nazwa w języku angielskim: Optional Protocol to the Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (OPCAT).

² Zob. Art. 1 ust. 4 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2020 r., poz. 627, ze zm.).

KMPT ma dostęp do wszystkich „miejsc zatrzymań” w rozumieniu OPCAT. Są to wszystkie miejsca pozostające pod jurysdykcją i kontrolą państwa – strony, gdzie przebywają lub mogą przebywać osoby pozbawione wolności na podstawie polecenia organu władzy publicznej bądź za jego namową, zgodą lub przyzwoleniem³. Z kolei przez „pozbawienie wolności” OPCAT rozumie „jakąkolwiek formę zatrzymania lub uwięzienia bądź umieszczenia osoby w publicznym lub prywatnym miejscu odosobnienia, którego osobie tej nie wolno z własnej woli opuszczać, na mocy polecenia jakiegokolwiek władzy sądowej, administracyjnej lub innej”⁴.

Wizytacje KMPT są niezapowiedziane. W czasie swojej wizyty członkowie KMPT mają dostęp do wszystkich pomieszczeń, instalacji i urzędzeń, mogą odbyć poufną rozmowę z wybraną przez siebie osobą (zarówno osobą pozbawioną wolności, jak i członkiem personelu lub inną osobą), mają dostęp do dokumentacji i nagrań z monitoringu wizyjnego⁵. Mają też prawo rejestrowania dźwięku lub obrazu w miejscach, w których przebywają osoby pozbawione wolności, za zgodą osób, które będą rejestrowane⁶.

Spostrzeżenia KMPT czynione podczas wizytacji opierają się więc na różnych źródłach, m.in. własnych obserwacjach, przeprowadzonych rozmowach, analizie dokumentacji i zapisów monitoringu⁷.

KMPT nie jest organem dochodzeniowo-śledczym. Nie rozpatruje też skarg⁸. Celem wizytacji KMPT jest identyfikowanie czynników zwiększających ryzyko wystąpienia tortur i złego traktowania osób pozbawionych wolności oraz zaproponowanie rozwiązań mających na celu wyeliminowanie tego ryzyka. Formułując swoje wnioski i zalecenia, KMPT bierze pod uwagę międzynarodowe

³ Zob. Art. 4 ust. 1 OPCAT.

⁴ Zob. Art. 4 ust. 2 OPCAT.

⁵ Zob. Art. 20 OPCAT.

⁶ Zob. Art. 13 ust. 1a ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich.

⁷ Szczegółowy opis metod pracy KMPT można znaleźć w raportach rocznych RPO z działalności KMPT. Zob. przykładowo Raport Rzecznika Praw Obywatelskich z działalności w Polsce Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur w 2021 r., Część II – Jak pracuje KMPT?.

⁸ Zob. Dziewiąte Sprawozdanie Roczne SPT z 22 marca 2016 r., CAT/OP/C/57/4, Aneks do sprawozdania, część II, pkt 6. Zobacz również publikację Biura Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka pt. „Preventing Torture. The Role of National Preventive Mechanisms. A Practical Guide”, Professional Training Series No. 21, United Nations High Commissioner for Human Rights, New York and Geneva 2018, s. 4-6.

standardy praw człowieka, w szczególności standardy ONZ⁹ oraz zalecenia organów międzynarodowych.

W każdym przypadku, kiedy przedstawiciele Krajowego Mechanizmu ujawnią ryzyko zaistnienia naruszeń praw osób pozbawionych wolności (nawet jeśli jego istnienie wynika jedynie z relacji osób pozbawionych wolności), KMPT jest zobowiązany do wydania odpowiedniego zalecenia w raporcie. Dlatego też na zalecenia końcowe w niniejszym raporcie należy patrzeć nie tylko przez pryzmat nieprawidłowości, które już zaistniały, lecz także przez pryzmat prewencji.

2. Zakaz represji

Stosownie do art. 21 ust. 1 OPCAT żadna osoba (np. osoba zatrzymana, funkcjonariusz Policji, pracownik cywilny jednostki organizacyjnej Policji) lub organizacja, która przekazała KMPT informację, nie może ponieść jakiegokolwiek sankcji lub uszczerbku z tego tytułu, niezależnie od tego, czy udzieliła informacji prawdziwej, czy fałszywej.

Wskazany przepis OPCAT stanowi bowiem, że „żadna władza lub funkcjonariusz nie nakaże, nie zastosuje, nie pozwoli ani nie dopuści do stosowania jakiegokolwiek sankcji przeciwko jakiegokolwiek osobie lub organizacji, za przekazanie krajowemu mechanizmowi prewencji jakiegokolwiek informacji, prawdziwej bądź fałszywej, i żadna taka osoba lub organizacja nie poniesie żadnego uszczerbku w jakikolwiek inny sposób”.

3. Uwagi wstępne na temat wizytacji

Na podstawie art. 19 OPCAT oraz na wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich, w dniu 7 listopada 2022 r., przedstawiciele KMPT przeprowadzili wizytację Pomieszczenia dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, zlokalizowanego na terenie Komendy Powiatowej Policji w Krotoszynie (dalej jako: PdOZ). Celem wizytacji było sprawdzenie traktowania i warunków detencji osób zatrzymanych przez Policję oraz rekomendowanie rozwiązań, które wzmocnią ich ochronę przed ryzykiem tortur i innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania.

W skład zespołu wizytującego wchodziło: Marcin Kusy, Klaudia Kamińska i Rafał Kulas (prawnicy). W trakcie wizytacji zespół monitorujący:

⁹ Zob. Art. 19 pkt b OPCAT.

- przeprowadził wstępną rozmowę z Panem podkom. Łukaszem Stefaniakiem (Zastępcą Naczelnika Wydziału Prewencji i Ruchu Drogowego KPP w Krotoszynie);
- dokonał oglądu wybranych przez siebie pomieszczeń PdOZ;
- przeprowadził poufne rozmowy z osobą zatrzymaną i funkcjonariuszami Policji;
- zapoznał się z prowadzoną na miejscu dokumentacją;
- wykonał dokumentację fotograficzną.

Po zakończeniu wizytacji dokonano analizy informacji i dokumentacji przekazanych przez Komendanta Wojewódzkiego Policji w Poznaniu, Komendanta Powiatowego Policji w Krotoszynie oraz Dyrektora Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Krotoszynie.

Niniejszy raport wskazuje problemy systemowe, wymagające zmiany prawa lub praktyki jego stosowania (pkt 6), oraz obszary wymagające ulepszeń, istotne z punktu prewencji tortur i innych form okrutnego, niehumanitarnego i poniżającego traktowania albo karania (pkt 7).

4. Naruszenie postanowień OPCAT

W dniu wizyty przedstawiciele KMPT nie odnotowali utrudnień w wykonywaniu swoich uprawnień. Uzyskali między innymi dostęp do wybranych przez siebie pomieszczeń, mogli odbyć poufne rozmowy z osobą zatrzymaną i funkcjonariuszami oraz dokonać analizy wskazanej przez siebie dokumentacji. Policjanci wykazywali się przy tym profesjonalną, życzliwą postawą, co miało bezpośredni wpływ zarówno na efektywność wykonywanych zadań służbowych, jak i atmosferę współpracy. Ponadto po zakończeniu wizytacji Komendant Powiatowy Policji w Krotoszynie przesłał KMPT dodatkowe informacje i dokumentację¹⁰.

W dniu 28 listopada 2022 r. Krajowy Mechanizm zwrócił się do Komendanta Powiatowego Policji w Krotoszynie¹¹ o przesłanie między innymi kopii nagrań audio-video z użycia przez funkcjonariuszy Policji, paralizatora Taser X-2, z dwóch wybranych przez wizytujących przypadków.

¹⁰ Zob. Pisma z dnia 19 listopada i 15 grudnia 2022 r., znak E.075.64.2022.ŁS.

¹¹ Zob. Pismo z dnia 28 listopada 2022 r., znak KMP.570.14.2022.RK.

Komendant Powiatowy Policji w Krotoszynie przekazał KMPT dwie płyty z nagraniami z użycia paralizatora, jednak obraz z kamery został poddany zanonimizowaniu¹². Komendant wyjaśnił w swoim piśmie, że powyższa praktyka wynika z opinii prawnej sporządzonej przez Wydział Prawny Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu, załączając kopię tej opinii¹³.

W przedmiotowej opinii radczynie prawna zwróciła uwagę na przepisy ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich (art. 1, art. 8, art. 13, art. 17). Wskazała, że biorąc pod uwagę zadania RPO i okoliczność, że wykonuje on funkcję organu wizytującego ds. zapobiegania torturom i regularnie sprawdza sposób traktowania osób pozbawionych wolności, obowiązek przedłożenia mu dokumentów i akt jest uzasadniony. Jednak udostępnienie akt i dokumentów nie może godzić w dane osobowe osób ujawnionych w nagraniach audiowizualnych. Skoro Rzecznik ma prawo rejestrować dźwięk lub obraz w miejscach, w których przebywają osoby pozbawione wolności jedynie za zgodą tych rejestrowanych osób, to w braku takiej zgody rejestracja nie jest dozwolona. Wobec powyższego brak jest też uzasadnionej podstawy do tego, by przekazywać RPO nagrania z zarejestrowanymi osobami bez ich zgody. Takie nagrania, zdaniem radczynie prawnej, powinny zostać zanonimizowane.

KMPT nie podzielił wniosków wskazanych w opinii prawnej i zwrócił się do Komendanta Wojewódzkiego Policji w Poznaniu o udostępnienie KMPT kopii oryginalnych nagrań audio-video (bez anonimizowania obrazu) oraz poinformowanie podległych jednostek organizacyjnych Policji o uprawnieniach KMPT i zasadach udostępniania mu materiału video, w celu uniknięcia podobnej sytuacji w przyszłości¹⁴.

W swoim piśmie KMPT wskazał, że przygotowana opinia zawęży uprawnienia przedstawicieli KMPT do przepisów ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich (pomijając całkowicie uprawnienia przyznane w ramach OPCAT), a ponadto wskazuje przepisy ustawy w sposób wybiórczy. Pomija bowiem całkowicie treść art. 17c ustawy o RPO i możliwość przetwarzania danych osobowych w ramach wykonywania funkcji krajowego mechanizmu prewencji.

Przywołuje też błędnie art. 13 ust. 1a pkt 1, w którym jest mowa o możliwości rejestrowania dźwięku lub obrazu w miejscach, w których przebywają osoby

¹² Zob. Pismo z dnia 15 grudnia 2022 r., znak E.075.64.2022.ŁS.

¹³ Zob. Opinia prawna z dnia 17 listopada 2022 r., nr Pr 026.24.2022.GT.

¹⁴ Zob. Pismo z dnia 28 grudnia 2022 r., KMP.570.14.2022.RK.

pozbawione wolności, za zgodą osób, które będą rejestrowane. Przepis ten dotyczy bowiem sytuacji, gdy rejestracji dokonuje sam Rzecznik lub osoba działająca w jego imieniu. Wynika to wprost z treści ustawy: „Podczas wykonywania zadania, o którym mowa w art. 8 ust. 2, Rzecznik ma również prawo: 1) rejestrować dźwięk lub obraz w miejscach, w których przebywają osoby pozbawione wolności, za zgodą osób, które będą rejestrowane”.

Taka sytuacja może przykładowo mieć miejsce podczas wizytacji KMPT lub w czasie badania sprawy na miejscu przez pracownika Biura RPO, który prowadzi postępowanie wyjaśniające w trybie art. 12 pkt 1 ustawy o RPO (czynności te są odrębne od wizyt KMPT, mają bowiem charakter interwencyjny, nie zaś prewencyjny). Jeśli osoba, z którą przeprowadzono rozmowę, będzie posiadała widoczne na ciele obrażenia, ich utrwalenie za pomocą obrazu musi się odbyć za zgodą tej osoby. Przepisy OPCAT i ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich umożliwiają więc pracownikom KMPT dokonywanie samodzielnej rejestracji wizerunku zatrzymanego, gwarantując mu jednocześnie poufność zebranych informacji.

Przepis art. 13 ust. 1a pkt 1 ustawy o RPO nie odnosi się jednak do sytuacji, gdy to funkcjonariusze Policji dokonują rejestracji obrazu lub dźwięku, a przedstawiciel KMPT chce zapoznać się z ich treścią w celu realizacji ustawowych zadań. Odmienna interpretacja byłaby sprzeczna z uprawnieniami RPO przyznanymi w ramach OPCAT i ustawie o Rzeczniku Praw Obywatelskich, co w praktyce uniemożliwiłoby RPO efektywne wykonywanie powierzonych zadań.

Analogiczny pogląd wyraziło Biuro Kadr, Szkolenia i Obsługi Prawnej Komendy Głównej Policji w opinii z dnia 2 lipca 2019 r.¹⁵, sporządzonej w związku z wystąpieniem Rzecznika Praw Obywatelskich dotyczącym utrudnień w wykonywaniu mandatu KMPT¹⁶. Na s. 9 opinii czytamy: „uprawnienie przedstawicieli KMPT do dostępu do wszystkich informacji dotyczących liczby osób pozbawionych wolności w miejscach zatrzymania, liczby miejsc i ich położenia, uprawnienie dostępu do wszystkich informacji dotyczących traktowania tych osób oraz warunków ich zatrzymania, a także prawo do przetwarzania wszelkich informacji i danych osobowych niezbędnych do realizacji zadań KMPT w zakresie sprawdzania sposobu traktowania osób pozbawionych wolności w miejscach zatrzymań należy rozumieć

¹⁵ Zob. Pismo Dyrektora Biura Kadr, Szkolenia i Obsługi Prawnej Komendy Głównej Policji do Dyrektora Gabinetu Komendanta Głównego Policji z dnia 2 lipca 2019 r., Kpp-5054/4583/2019.

¹⁶ Zob. Wystąpienie generalne RPO do Komendanta Głównego Policji z 31 maja 2019 r., KMP.570.14.2019.RK.

jako uprawnienie i prawo do dostępu oraz do przetwarzania takich informacji (danych osobowych) niezależnie od formy oraz sposobu ich utrwalenia i przetwarzania. Mogą to być zatem zarówno ww. informacje zawarte w dokumentacji papierowej lub elektronicznej, zawarte w materiałach audio, video lub audio-wizualnych np. informacje z monitoringu pomieszczeń w jednostce organizacyjnej Policji”.

Opinia KGP podkreśla również obowiązek współdziałania organów Policji i udzielania przez nie pomocy pracownikom Biura RPO realizującym zadania KMPT, w tym poprzez zapewnienie dostępu do akt, dokumentów, udzielanie żądanych informacji i wyjaśnień (s. 13 opinii).

Opracowaną na potrzeby Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu opinię prawną z dnia 17 listopada 2022 r. należy więc uznać za niepełną, a jej wnioski – za nietrafne i wewnętrznie niespójne. W efekcie na jej podstawie nie przekazano KMPT kopii oryginalnych materiałów audio-video dokumentujących użycie środków przymusu bezpośredniego przez funkcjonariuszy Policji, naruszając tym samym przepisy ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich i postanowienia OPCAT.

Udostępnienie KMPT zanonimizowanej kopii oryginalnych nagrań audio-video nie tylko uniemożliwia obiektywną ocenę działań policjantów w wytypowanych przypadkach, ale może mieć też wpływ na praktykę innych jednostek organizacyjnych Policji. Anonimizacja obrazu sprawia, że przedstawiciel KMPT analizujący nagranie może nie dostrzec istotnych informacji, które zawiera przesłany materiał. Przykładowo nie zweryfikuje, czy i jakie obrażenia posiada zatrzymany w momencie użycia paralizatora (jeśli byłyby one umiejscowione we fragmencie obrazu poddanym anonimizacji) i czy zostały one prawidłowo odnotowane w dokumentacji. Takie nagranie nie daje więc szansy na obiektywny, bezstronny monitoring oraz rzetelną weryfikację prawidłowości działań funkcjonariuszy Policji przez niezależny organ, jakim jest Rzecznik Praw Obywatelskich.

W odpowiedzi na pismo Komendant Wojewódzki Policji w Poznaniu przekazał KMPT oryginalne nagrania z policyjnych interwencji, bez anonimizowania obrazu. Poinformował również Krajowy Mechanizm, że wobec wątpliwości prawnych i rozbieżnych opinii w tej kwestii, przed udzieleniem podległym jednostkom zaleceń,

zwrócił się do Biura Kadr, Szkolenia i Obsługi Prawnej Komendy Głównej Policji o wyrażenie w tej kwestii stanowiska¹⁷.

KMPT prosi o informację w zakresie udzielonej przez Komendę Główną Policji odpowiedzi wraz z kopią prowadzonej w tej sprawie korespondencji.

Krajowy Mechanizm ponawia też swoje zalecenie adresowane do Komendanta Wojewódzkiego Policji w Poznaniu, dotyczące poinformowania podległych jednostek organizacyjnych Policji o uprawnieniach KMPT i zasadach udostępniania materiału audio-video, na potrzeby zadań służbowych jego przedstawicieli.

5. Charakterystyka PdOZ

Wizytowany PdOZ przeznaczony jest dla kobiet i mężczyzn zatrzymanych w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia. Posiada on łącznie 8 miejsc dla osób zatrzymanych, które rozmieszczone są w 3 celach (dwóch trzyosobowych i jednej dwuosobowej).

W trakcie wizytacji przedstawicieli KMPT w PdOZ przebywała jedna osoba zatrzymana.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 r. w PdOZ umieszczono ogółem 237 osób, w tym 108 podejrzewanych o popełnienie przestępstwa, 77 w celu wytrzeźwienia, 27 na polecenie sądu lub prokuratora, 25 skazanych/tymczasowo aresztowanych umieszczono w ramach przerwy w konwoju lub doprowadzeniu.

W okresie od 1 stycznia do 31 października 2022 r. w PdOZ osadzono łącznie 278 osób, w tym 125 w celu wytrzeźwienia, 96 podejrzewanych o popełnienie przestępstwa, 29 skazanych/tymczasowo aresztowanych umieszczono w ramach przerwy w konwoju lub doprowadzeniu, 26 na polecenie sądu lub prokuratora, 1 osoba została zatrzymana prewencyjnie, 1 cudzoziemiec został osadzony w celu wydalenia.

Opłata za pobyt w PdOZ w celu wytrzeźwienia wynosi 230 zł.

Komenda Powiatowa Policji w Krotoszynie podlega Komendzie Wojewódzkiej Policji w Poznaniu.

6. Problemy systemowe

¹⁷ Zob. Pismo z dnia 12 stycznia 2023 r., Pr.026.4.2023.GT.

6.1. Brak odpowiedniej obsady w PdOZ

Służba w PdOZ pełniona jest przez jednego funkcjonariusza, co jest zgodne z zarządzeniem Komendanta Głównego Policji¹⁸. W ocenie KMPT jedna osoba nie jest jednak w stanie jednocześnie wykonywać obowiązków proceduralnych (takich jak wypełnianie dokumentacji), kontrolnych i związanych z realizacją praw osób zatrzymanych (np. umożliwienie im dostępu do toalety). Utrudnione jest również efektywne reagowanie na ewentualne zdarzenia nadzwyczajne (np. podejmowane próby samobójcze).

Taki sposób organizacji służby może być również niebezpieczny dla samego funkcjonariusza pełniącego służbę w PdOZ. Wyklucza bowiem możliwość wzajemnej asekuracji funkcjonariuszy i sprawnej reakcji na wypadek agresji fizycznej ze strony zatrzymanego.

Z uwagi na powyższe, KMPT od wielu lat postuluje zmianę obowiązujących przepisów¹⁹.

6.2. Osadzanie w PdOZ osób zatrzymanych do wytrzeźwienia

Sporą grupę osadzanych w PdOZ stanowią osoby nietrzeźwe, zatrzymane w celu wytrzeźwienia. W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 r. takich osób było 77 (na łączną liczbę 237 osób umieszczonych w tym okresie w PdOZ). Z kolei w okresie od 1 stycznia do 31 października 2022 r. liczba osób umieszczanych do wytrzeźwienia wynosiła 125 osób (na łączną liczbę 278 osób umieszczonych w PdOZ).

Tymczasem policyjne miejsca zatrzymań nie są przygotowane do zapewnienia osobom zatrzymanym do wytrzeźwienia odpowiednich warunków i bezpieczeństwa. Poza badaniem lekarskim przed przyjęciem, nie istnieje obecnie wymóg zapewnienia stałej opieki medycznej takim osobom. Brakuje zatem lekarza, który czuwałby w jednostkach policyjnych nad trzeźwieniem osób zatrzymanych i fachowo kontrolował ich stan zdrowia. Odpowiedzialność za bezpieczeństwo osób zatrzymanych do wytrzeźwienia spada na funkcjonariuszy Policji, którzy nie są do tej roli przygotowani i

¹⁸ Zgodnie z § 2 ust. 2 zarządzenia nr 130 Komendanta Głównego Policji z dnia 7 sierpnia 2012 r. w sprawie metod i form wykonywania zadań w pomieszczeniu dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia (Dz. Urz. KGP poz. 42 ze zm.), kierownik jednostki organizuje służbę w taki sposób, aby w pomieszczeniu pełnił ją co najmniej jeden policjant.

¹⁹ Zob. Raport RPO z działalności KMPT za 2021 r., s. 65.

w sytuacjach podejrzenia pogorszenia stanu zdrowia mogą jedynie udzielić pierwszej pomocy przedmedycznej i wezwać zespół ratownictwa medycznego. Takie systemowe rozwiązanie nie zapewnia zatrzymanym odpowiedniej ochrony zdrowia i wymaga zmiany.

Problematyczna jest też sytuacja osób z zaburzeniami psychicznymi, wobec których podejmowane są interwencje policyjne. Funkcjonariusze sygnalizowali wizytującym, że oddziały psychiatryczne odmawiają hospitalizacji takich osób z uwagi na stan nietrzeźwości i do czasu wytrzeźwienia muszą one przebywać w PdOZ. Policyjne miejsca zatrzymań nie są podmiotami leczniczymi i nie dysponują zasobami ludzkimi i warunkami, które umożliwiają zapewnienie takim osobom optymalnej opieki.

Warto w tym miejscu wyeksponować, że zgodnie z zaleceniem Podkomitetu ONZ ds. Prewencji Tortur (SPT) Polska powinna wprowadzić system gwarantujący osobom przebywającym w areszcie policyjnym i wymagającym leczenia (w tym pomocy psychiatrycznej) szybki dostęp do takiego bezpłatnego leczenia²⁰.

Powyższy problem systemowy jest już od wielu lat wskazywany przez KMPT i jak na razie nie został przez odpowiednie władze rozwiązany²¹.

6.3. Badanie medyczne osób zatrzymanych

Przed osadzeniem w PdOZ wstępnemu badaniu lekarskiemu są poddawane wszystkie osoby nietrzeźwe (zarówno te osadzone do wytrzeźwienia, jak i zatrzymane z innych przyczyn, np. w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa).

Pozostałe osoby są badane tylko, jeśli zachodzą przesłanki określone w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych²². Nie przewiduje ono konieczności badania wszystkich osób zatrzymanych.

W ocenie KMPT badaniu medycznemu powinny być poddawane wszystkie osoby zatrzymane przez Policję. Takie badanie stanowi bowiem podstawową gwarancję prewencji tortur oraz chroni funkcjonariuszy przed ewentualnymi zarzutami i konsekwencjami dotyczącymi niewłaściwego traktowania zatrzymanych

²⁰ Zob. Raport SPT z wizyty w Polsce w 2018 r., CAT/OP/POL/ROSP/1, par. 54.

²¹ Zob. Raport RPO z działalności KMPT za 2021 r., s. 64.

²² Zob. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 września 2012 r. w sprawie badań lekarskich osób zatrzymanych przez Policję (Dz. U. poz. 1102 ze zm.).

i sposobu sprawowania nad nimi nadzoru. Z kolei świadomość ujawnienia obrażeń oraz ich udokumentowanie przez personel medyczny pełni funkcję odstraszającą, co może zapobiec również nieuzasadnionemu lub nieproporcjonalnemu stosowaniu środków przymusu bezpośredniego.

Zapewnienie profilaktycznych badań medycznych wszystkich osób zatrzymanych przez Policję rekomenduje Polsce Podkomitet ONZ ds. Prewencji Tortur (SPT)²³.

6.4. Dostęp do pomocy prawnej od początku zatrzymania

W Polsce nie funkcjonuje system pomocy prawnej, który umożliwiłby każdemu zatrzymanemu bezpłatny kontakt z adwokatem lub radcą prawnym, bezpośrednio po zatrzymaniu. Tymczasem właśnie w okresie bezpośrednio następującym po pozbawieniu wolności ryzyko tortur i złego traktowania jest największe.

Zgodnie z polskim prawem wniosek o przyznanie obrońcy z urzędu można złożyć dopiero po pierwszym przesłuchaniu w charakterze podejrzanego. Do czasu wyznaczenia obrońcy z urzędu i jego pierwszego kontaktu z klientem, funkcjonariusze realizują z zatrzymanym czynności służbowe (np. przesłuchania, rozpytania), co w połączeniu z brakiem innych zabezpieczeń (takich jak obowiązkowe badanie medyczne po zatrzymaniu i brak rejestracji obrazu i dźwięku z przesłuchania) sprzyja torturom. Szczególnie trudna jest sytuacja osób mniej zamożnych, których nie stać na zaangażowanie obrońcy z wyboru. Takie osoby są de facto pozbawione pomocy prawnej na początkowym etapie postępowania karnego.

Kontakt z niezależnym, profesjonalnym pełnomocnikiem stanowi podstawową gwarancję prewencji tortur, ułatwia dostęp do mechanizmów skargowych i innych przysługujących zatrzymanemu uprawnień, sprzyja rzetelności i jakości postępowania karnego oraz chroni samych funkcjonariuszy na wypadek pomówień dotyczących metod ich pracy.

Problem ten został dostrzeżony również przez instytucje międzynarodowe: Komitet Przeciwko Torturom (CAT)²⁴, Podkomitet ONZ ds. Prewencji Tortur (SPT)²⁵

²³ Zob. Raport SPT z wizyty w Polsce w 2018 r., CAT/OP/POL/ROSP/1, par. 53 i 55.

²⁴ Zob. Uwagi końcowe Komitetu Przeciwko Torturom dotyczące siódmego raportu okresowego Polski, CAT/C/POL/CO/7, par. 15 pkt a, par. 16 pkt a.

²⁵ Zob. Raport SPT z wizyty w Polsce w 2018 r., CAT/OP/POL/ROSP/1, par. 51-52.

i Europejski Komitet do Spraw Zapobiegania Torturom oraz Nieludzkiemu lub Poniżającemu Traktowaniu albo Karaniu (CPT)²⁶.

Był również sygnalizowany przez Rzecznika Praw Obywatelskich Ministrowi Sprawiedliwości²⁷.

Warto również podkreślić, że nie wprowadzając odpowiedniego systemu pomocy prawnej, Polska narusza obowiązek zagwarantowania obywatelom Unii Europejskiej przebywającym na jej terytorium realizacji uprawnień wynikających z unijnych dyrektyw.

Zgodnie z Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1919 z dnia 26 października 2016 r. podejrzani, którzy nie posiadają wystarczających środków na pokrycie kosztów pomocy adwokata, mają prawo do korzystania z pomocy prawnej z urzędu, gdy wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości. Pomoc prawna z urzędu powinna być przyznana bez zbędnej zwłoki i najpóźniej przed przesłuchaniem danej osoby przez Policję, inny organ ścigania lub przez organ sądowy, lub przed przeprowadzeniem konkretnych czynności dochodzeniowo-śledczych lub dowodowych²⁸.

Z kolei na podstawie Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2013/48/UE z dnia 22 października 2013 r. podejrzani lub oskarżeni w postępowaniu karnym mają prawo dostępu do adwokata w takim terminie i w taki sposób, aby osoby te mogły rzeczywiście i skutecznie wykonywać przysługujące im prawo do obrony. Dostęp do adwokata powinien nastąpić bez zbędnej zwłoki: przed przesłuchaniem przez Policję lub inny organ ścigania lub organ sądowy, w momencie prowadzenia przez organy ścigania lub inne właściwe organy czynności dochodzeniowych lub innych czynności dowodowych, niezwłocznie po pozbawieniu wolności, zanim podejrzani lub oskarżeni zostali wezwani do stawienia przed sądem właściwym

²⁶ Zob. Raporty CPT z wizyt w Polsce w 2017 r. [CPT/Inf (2018) 39, par. 25] oraz w 2019 r. [CPT/Inf (2020) 31, par. 19, 21-22.

²⁷ Zob. Wystąpienia RPO do Ministra Sprawiedliwości z 18 kwietnia 2017 r., 27 września 2018 r. i 25 stycznia 2022 r., KMP.570.3.2017.RK.

²⁸ Zob. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1919 z dnia 26 października 2016 r. w sprawie pomocy prawnej z urzędu dla podejrzanych i oskarżonych w postępowaniu karnym oraz dla osób, których dotyczy wnioski w postępowaniu dotyczącym europejskiego nakazu aresztowania (Dz.U.UE.L.2016 nr 297, s. 1 z późn. zm.).

w sprawach karnych w odpowiednim czasie, zanim ww. osoby stawią się przed tym sądem²⁹.

6.5. Brak środków prawnych służących ochronie sygnalistów

Skuteczne zapobieganie torturom wymaga stworzenia odpowiednich ram prawnych i kultury instytucjonalnej, które umożliwią funkcjonariuszom Policji zgłaszanie przypadków niewłaściwych zachowań ze strony ich współpracowników, bez ryzyka odwetu lub posądzenia o niełojalność wobec swojej grupy zawodowej.

W przepisach brak jest jednak odpowiednich procedur, które zapewniłyby funkcjonariuszom poufny i bezpieczny sposób raportowania o przypadkach złego traktowania ze strony innych policjantów. Teoretycznie funkcjonariusz może poinformować o ewentualnym uchybieniu bezpośredniego przełożonego lub napisać notatkę służbową. Taki sposób raportowania sprawia jednak, że policjanci obawiają się, iż ich działanie zostanie uznane za niełojalne i poniosą za to konsekwencje. W efekcie wiele przypadków złego traktowania zatrzymanych może nie zostać zgłoszonych. Sprzyja to poczuciu bezkarności i łamaniu praw człowieka.

Przyjęcie środków służących ochronie sygnalistów zalecił Polsce Europejski Komitet do Spraw Zapobiegania Torturom oraz Nieludzkiemu lub Poniżającemu Traktowaniu albo Karaniu (CPT)³⁰. Konieczność ich ochrony podkreślają również Komitet Ministrów Rady Europy³¹ i Parlament Europejski³².

Działalność sygnalistów stanowi ważny element prewencyjny. Może ona stanowić wczesne ostrzeżenie i pomóc w ujawnianiu nieprawidłowości, które w przeciwnym razie mogłyby pozostać ukryte, oraz identyfikacji osób odpowiedzialnych

²⁹ Zob. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2013/48/UE z dnia 22 października 2013 r. w sprawie prawa dostępu do adwokata w postępowaniu karnym i w postępowaniu dotyczącym europejskiego nakazu aresztowania oraz w sprawie prawa do poinformowania osoby trzeciej o pozbawieniu wolności i prawa do porozumiewania się z osobami trzecimi i organami konsularnymi w czasie pozbawienia wolności (Dz.U.UE.L.2013 nr 294, s. 1).

³⁰ Zob. Raport CPT z wizyty w Polsce w 2013 r., CPT/Inf (2014) 21, par. 24. Zob. również Dwudziesty Ósmy Raport Generalny CPT, CPT/Inf (2019) 9, par. 71.

³¹ Zob. Protection of whistleblowers: recommendation CM/Rec (2014)7 adopted by the Committee of Ministers of the Council of Europe on 30 April 2014 and explanatory memorandum.

³² Zob. Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 24 października 2017 r. w sprawie uzasadnionych środków ochrony sygnalistów działających w interesie publicznym podczas ujawniania poufnych informacji posiadanych przez przedsiębiorstwa i organy publiczne (2016/2224(INI)).

za naruszenia³³. Służy też samej organizacji, gdyż pomaga jej zrozumieć, że uczynienie procesu informowania o nieprawidłowościach łatwiejszym i bezpieczniejszym leży w jej interesie³⁴. Niewłaściwe zachowanie funkcjonariusza może bowiem rzutować na wizerunek całej formacji oraz szacunek dla prawa i instytucji państwa. Wdrażanie wewnętrznych mechanizmów raportowania o nieprawidłowościach sprzyja zaś kreowaniu wysokich standardów obsługi i zarządzania ryzykiem³⁵.

O braku odpowiednich rozwiązań prawnych dotyczących sygnalistów w służbach mundurowych i specjalnych Rzecznik Praw Obywatelskich informował Premiera³⁶ oraz, w kontekście funkcjonariuszy Policji, również Marszałka Senatu³⁷.

W odpowiedzi na wystąpienie Minister – Członek Rady Ministrów Koordynator Służb Specjalnych Mariusz Kamiński poinformował Rzecznika, że możliwość objęcia statusem sygnalisty funkcjonariuszy tych służb zostanie poddana analizie w trakcie prac nad projektem ustawy wdrażającej do polskiego systemu prawnego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937 z dnia 23 października 2019 r. w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa Unii. Kluczowe w tej kwestii mają być działania i propozycje ministra właściwego do spraw pracy, nie zaś przepisy dotyczące statusu sygnalisty ujęte w projekcie ustawy o jawności życia publicznego³⁸.

Projekt ustawy zgłoszony przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej znajduje się obecnie na etapie prac legislacyjnych. Według najnowszej wersji projektu z dnia 5 stycznia 2023 r. ustawa ma mieć zastosowanie również do funkcjonariuszy Policji (art. 4 ust. 1 pkt 11 projektu)³⁹.

³³ Zob. Explanatory memorandum, Introduction. The importance of whistleblowing and protecting whistleblowers in Europe, pkt 1 i 3.

³⁴ Tamże, pkt 8.

³⁵ Tamże, pkt 9.

³⁶ Zob. Wystąpienie RPO z 16 kwietnia 2018 r., KMP.570.1.2018.RK.

³⁷ Zob. Wystąpienie RPO z 29 czerwca 2021 r., KMP.071.4.2021.

³⁸ Zob. Pismo z 21 września 2021 r., znak DBN.WP.3581.5.4.2020.GG(25).

³⁹ Zob. Projekt ustawy o ochronie osób zgłaszających naruszenia prawa z dnia 5 stycznia 2013 r. (nr z wykazu UC101). Dostępny pod adresem: <https://legislacja.gov.pl/projekt/12352401/katalog/12822857#12822857> [dostęp: 19 stycznia 2023 r.].

7. Obszary wymagające poprawy

7.1. Traktowanie

Przedstawiciele KMPT nie uzyskali sygnałów o umyślnym niewłaściwym traktowaniu osób zatrzymanych. Jednocześnie z raportu w książce w przebiegu służby z dnia 10 czerwca 2022 r. wynikało, że do PdOZ przyjęto zatrzymanego poruszającego się z pomocą kul ortopedycznych. W książce odnotowano: „Z uwagi na to, że w obrębie celi w/w może się poruszać bez pomocy, kule 2 szt. umieszczono w szatni”.

KMPT rekomenduje umożliwienie zatrzymanym posiadania przy sobie sprzętu umożliwiającego samodzielne poruszanie się (takich jak np. protezy, wózki i kule ortopedyczne), w tym w pokoju dla osób zatrzymanych. Odbieranie ich jest bowiem nadmiernym środkiem ochronnym, powodującym dyskomfort i mogącym upokarzać (szczególnie w sytuacji, gdy istnieje potrzeba poruszania się po celi lub skorzystania z toalety). Odebranie powyższego sprzętu zmniejsza bowiem możliwość ruchu i sprawia, że człowiek jest bardziej zależny od innych, co niepotrzebnie potęguje stres i dolegliwość wynikającą z samego faktu prawnej izolacji.

W sytuacjach indywidualnych możliwe jest jednak odbieranie takiego sprzętu, np. gdy zatrzymany korzysta z niego w sposób niezgodny z Regulaminem PdOZ, zagraża sobie lub innym, niszczy mienie Policji, albo z oceny ryzyka w indywidualnym przypadku wynika, że takie zdarzenie jest bardzo prawdopodobne (np. zatrzymany zaatakował już wcześniej za jego pomocą funkcjonariusza lub inną osobę, co zostało udokumentowane). W takim przypadku należy precyzyjnie udokumentować powód odebrania sprzętu umożliwiającego samodzielne poruszanie się, w książce przebiegu służby.

Na wyposażeniu służbowym funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Krotoszynie znajdował się paralizator Taser X-2 z kamerą rejestrującą użycie. W latach 2020-2022 urządzenie zostało użyte 3 razy – raz w 2020 r. i dwa razy w 2022 r.

Przedstawiciel KMPT zapoznał się z dwoma wybranymi przez siebie przypadkami (dokonano analizy nagrań z kamery znajdującej się w urzędzeniu, dokumentacji policyjnej i dokumentacji medycznej z badań przeprowadzonych po interwencji funkcjonariuszy). Przeprowadzone czynności nie wykazały nieprawidłowości w pracy policjantów. Ten środek przymusu bezpośredniego nie jest nadużywany, co należy ocenić pozytywnie.

Wizytujący odnotowali, że funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w Krotoszynie nie są wyposażeni w kamery noszone na mundurze (typu body cameras). Kamery te są ważnym środkiem zapobiegawczym i to zarówno w odniesieniu do niewłaściwych zachowań ze strony funkcjonariuszy, jak i osób, wobec których podejmowana jest interwencja. Umożliwiają zarejestrowanie nie tylko faktu zastosowania środków przymusu bezpośredniego, ale również wydarzeń je poprzedzających, co pozwala na obiektywną ocenę całej sytuacji i zorientowanie się w zakresie ewentualnych potrzeb szkoleniowych dla funkcjonariuszy. Z kolei świadomość zarejestrowania całej interwencji i późniejszego wykorzystania nagrania w toku postępowania karnego i/lub dyscyplinarnego może działać odstraszająco na osoby agresywne i przyczynić się do zmniejszenia przypadków bezpodstawnego lub nieproporcjonalnego użycia środków przymusu bezpośredniego. Dlatego też tego typu kamery powinny być wykorzystywane w jak największym zakresie.

Warto uwypuklić, że SPT zalecił Polsce, by funkcjonariusze organów ścigania korzystali z kamer noszonych na ciele, jeżeli jest to możliwe⁴⁰. Ich stosowanie rekomenduje również CPT, podkreślając, że stanowią one dodatkowe zabezpieczenie przed nadużyciami ze strony funkcjonariuszy, jak również ochronę przed bezpodstawnymi zarzutami⁴¹.

7.2. Warunki materialne

Wizytujący pozytywnie ocenili warunki materialne zapewnione osobom zatrzymanym. Pokoje dla nich przeznaczone były czyste, odpowiednio oświetlone, wolne od nieprzyjemnych zapachów i monitorowane (kamery posiadały tryb nocny). Pozytywnie oceniono stan sprzętu kwaterunkowego, m.in. materacy, poduszek, kocy, prześcieradeł i odzieży dla zatrzymanych. Policja dysponowała też jednorazową bielizną dla osób zatrzymanych.

Jednocześnie wizytujący odnotowali, że funkcjonariusz sprawujący nadzór nad osobami zatrzymanymi pełni służbę na Stanowisku Kierowania znajdującym się poza terenem PdOZ. Takie rozwiązanie zostało wprowadzone z uwagi na złe warunki panujące w pomieszczeniu służbowym w PdOZ.

⁴⁰ Zob. Raport SPT z wizyty w Polsce w 2018 r., CAT/OP/POL/ROSP/1, par. 47.

⁴¹ Zob. Raport CPT z wizyty w Rumunii w 2021 r., CPT/Inf (2022) 06, par. 16, Raport CPT z wizyty w Niemczech w 2020 r., CPT/Inf (2022)18, par. 16, Raport CPT z wizyty w Hiszpanii w 2020 r., CPT/Inf (2021) 27, par. 19.

Z okazanej wizytującym dokumentacji wynikało, że przeprowadzona kontrola BHP stanu pomieszczenia przeznaczonego dla funkcjonariusza wykazała, że panujące tam warunki nie odpowiadają normom wskazanym w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa (na każdego pracownika powinno bowiem przypadać min. 2 m² wolnej powierzchni podłogi oraz co najmniej 13 m² wolnej objętości pomieszczenia⁴²).

Ponadto Inspektor do spraw BHP Komendy Powiatowej Policji w Krotoszynie zwrócił uwagę na takie elementy jak: uszkodzone okucia okienne, grożące wypadnięciem po otwarciu; brak drzwi w pomieszczeniu powodujący niedogrzewanie pomieszczenia i dodatkowe zużycie energii elektrycznej przy próbie ogrzania; brak możliwości wentylacji pomieszczenia z powodu uszkodzonego okna i przez to niekomfortowe warunki służby z powodu stanu higienicznego osób osadzanych w PdOZ; wyposażenie pomieszczenia w stare, częściowo zniszczone umeblowanie⁴³.

Mimo iż na stanowisku kierowania znajduje się monitoring wizyjny pozwalający na obserwację osób zatrzymanych, a funkcjonariusz pełniący służbę w PdOZ nie wykonuje innych czynności, przyjęte rozwiązanie organizacyjne należy ocenić negatywnie. Faktyczna obecność policjanta poza teren PdOZ może bowiem wydłużyć czas reakcji na zaistniałe zdarzenia i mieć negatywny wpływ na realizację uprawnień przysługujących zatrzymanym. Ponadto na Stanowisku Kierowania pełnią służbę inni funkcjonariusze wykonujący swoje obowiązki, odrębne od zadań w PdOZ, co nie sprzyja koncentracji funkcjonariusza i dodatkowo obciąża go psychicznie.

W ocenie KMPT optymalnym rozwiązaniem byłaby więc modernizacja pomieszczeń PdOZ i zapewnienie funkcjonariuszom możliwości pełnienia służby w samym PdOZ, w odpowiednich warunkach. Warunki służby powinny odpowiadać normom BHP i sprzyjać efektywności zadań służbowych tej grupy policjantów.

7.3. Poinformowanie o zatrzymaniu

Zgodnie z uzyskanymi informacjami, funkcjonariusze Policji, na żądanie zatrzymanego, informują o tym fakcie wskazane przez niego osoby trzecie. Nie ma jednak możliwości, aby osoba zatrzymana sama wykonała połączenie telefoniczne.

⁴² Zob. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. z 2003 Nr 169, poz. 1650 ze zm.).

⁴³ Zob. Pismo Inspektora do spraw BHP Komendy Powiatowej Policji w Krotoszynie z dnia 28 września 2022 r., kierowane do Komendanta jednostki.

Taka postawa nie zawsze jest uzasadniona i konieczna. Policjanci powinni rozważyć, czy w konkretnym przypadku takie obostrzenie jest rzeczywiście potrzebne.

W pierwszej kolejności należałoby więc rozważyć możliwość samodzielnej realizacji przysługującego zatrzymanym prawa do powiadomienia osoby trzeciej, zaś tylko w sytuacjach szczególnych prawo to realizować za pośrednictwem funkcjonariuszy Policji.

Zgodnie z Rezolucją Zgromadzenia Ogólnego ONZ – Zbiór zasad mających na celu ochronę wszystkich osób poddanych jakiegokolwiek formie zatrzymania lub uwięzienia, niezwłocznie po zatrzymaniu oraz po każdym przeniesieniu z jednego miejsca aresztowania lub uwięzienia do innego, osoba aresztowana lub uwięziona będzie uprawniona powiadomić bądź też domagać się od właściwego organu powiadomienia członków jej rodziny lub innych właściwych osób według swojego wyboru, o jej zatrzymaniu, aresztowaniu lub uwięzieniu, bądź o przeniesieniu i o miejscu, w którym jest przetrzymywana (Zasada 16.1).

7.4. Prawo do informacji

W pokojach dla osób zatrzymanych znajdowały się wywieszane na drzwiach kopie Regulaminu pobytu w PdOZ. Brak było natomiast wykazu instytucji stojących na straży praw człowieka, który to wymóg przewiduje rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych⁴⁴. KMPT zaleca umieszczenie w pokojach dla osób zatrzymanych powyższego wykazu.

Z rozmów z policjantami wynikało, że od czasu wybuchu wojny w Ukrainie zaobserwowano zwiększoną liczbę zatrzymanych obywateli Ukrainy. Zwiększyła się też liczba interwencji policyjnych z udziałem obywateli tego kraju.

Policjanci sygnalizowali problemy z komunikacją z cudzoziemcami i brak narzędzi umożliwiających tłumaczenie informacji, komunikatów i poleceń (takich jak translatory). Wizytujący zwrócili też uwagę, że Policja nie korzysta z usług tłumaczy w celu przetłumaczenia dokumentów i informacji w samym PdOZ. Ewentualny tłumacz obecny jest jedynie podczas czynności procesowych poza PdOZ.

⁴⁴ Zob. § 16 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 4 czerwca 2012 r. w sprawie pomieszczeń przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, pokoi przejściowych, tymczasowych pomieszczeń przejściowych i policyjnych izb dziecka, regulaminu pobytu w tych pomieszczeniach, pokojach i izbach oraz sposobu postępowania z zapisami obrazu z tych pomieszczeń, pokoi i izb (Dz. U. poz. 638).

Z dokumentacji policyjnej poddanej analizie wynika, że dokumenty podpisywane przez cudzoziemców (protokoły zatrzymań, kwity depozytowe, potwierdzenie odbioru depozytu, wezwania do zapłaty w przypadku osób zatrzymanych do wytrzeźwienia) sporządzane były w języku polskim. Nie zawierały one adnotacji o ich przetłumaczeniu przez tłumacza. Najczęściej brak też było informacji o barierze językowej, informacji, w jakim języku komunikuje się zatrzymany, w jakim nastąpiło tłumaczenie. Nie ma więc pewności, czy cudzoziemcy zrozumieli treść podpisanych dokumentów i w jakim stopniu.

Do protokołów zatrzymań dołączone były pouczenia o uprawnieniach zatrzymanego w językach obcych, co należy ocenić pozytywnie. Jedyne ujawnione wyjątki dotyczyły obywatela Ukrainy, zatrzymanego w dniu 21 września 2022 r. do wytrzeźwienia. Pouczenie osoby doprowadzonej do wytrzeźwienia sporządzone było w języku polskim. W dokumentacji brak było informacji o barierze językowej, języku, w jakim komunikował się zatrzymany, i informacji o obecności tłumacza.

PdOZ dysponował tłumaczeniami Regulaminu pobytu osób w PdOZ w 21 językach obcych.

KMPT chciałby podkreślić w tym miejscu, że prawo do informacji stanowi podstawową gwarancję prewencji tortur. Otrzymanie przez osobę pozbawioną wolności zrozumiałych i aktualnych informacji o istotnych kwestiach, np. przysługujących prawach, obowiązujących procedurach, sposobie składania skarg, zwiększa poczucie bezpieczeństwa, pozwala odgrywać aktywną rolę w realizacji własnych praw, ułatwia dostęp do mechanizmów skargowych, przez co pełni funkcję prewencyjną w zapobieganiu przemocy.

Z uwagi na powyższe KMPT zaleca zapewnienie, by wszelkie podpisywane przez cudzoziemców oświadczenia były tłumaczone na język dla nich zrozumiały. W przypadku problemów z komunikacją należy korzystać z pomocy tłumacza, niezależnie od podstawy zatrzymania. Tłumaczenie dokumentów przez tłumacza powinno być odnotowywane na dokumencie (z podpisem i pieczętką).

KMPT zaleca też odnotowywanie w dokumentacji ewentualnych trudności w komunikacji oraz informacji, w jakim języku komunikuje się zatrzymany oraz czy i w jaki sposób nastąpiło tłumaczenie.

Zgodnie z zaleceniami CPT wszystkie osoby zatrzymane powinny być w pełni informowane o przysługujących im fundamentalnych prawach, od samego początku

pozbawienia wolności, tj. od chwili, gdy nakazuje się im pozostanie w jednostce Policji. Szczególny nacisk powinien zostać położony na zapewnienie, by osoby zatrzymane były w stanie zrozumieć treść przysługujących im praw. Obowiązek zapewnienia, by tak się stało, spoczywa na funkcjonariuszach Policji⁴⁵.

Z kolei SPT rekomendował Polsce przyjęcie niezbędnych środków ustawodawczych i administracyjnych w celu zapewnienia, aby wszystkie osoby pozbawione wolności były informowane o wszystkich przysługujących im prawach oraz o przyczynach ich aresztowania od samego początku pozbawienia wolności oraz, najszybciej jak to możliwe po zatrzymaniu, o stawianych im zarzutach. Takie informacje powinny być najpierw przekazane ustnie w jasny sposób w języku zrozumiałym dla danej osoby, w razie potrzeby z pomocą tłumacza, a następnie powinny być przekazane danej osobie w formie pisemnej⁴⁶.

7.5. Dostęp do pomocy prawnej

W wizytowanym PdOZ i na terenie Komendy Powiatowej Policji w Krotoszynie brak było listy adwokatów i radców prawnych wykonujących zawód na terenie właściwości miejscowej Komendy. Taka lista ułatwia dostęp zatrzymanego do profesjonalnego pełnomocnika, co ma fundamentalne znaczenie zarówno z punktu widzenia prewencji tortur, jak i prawa do obrony. Może służyć też poprawie kontaktów interpersonalnych z funkcjonariuszami i łagodzić napięcia, wywołane faktem zatrzymania.

Powyższe argumenty obrazuje postawa kobiety zatrzymanej w dniu 10 czerwca 2022 r. w celu doprowadzenia do jednostki penitencjarnej w związku z orzeczoną wobec niej karą pozbawienia wolności. Z wpisu w książce przebiegu służby wynikało, że podczas przyjęcia do PdOZ żądała adwokata. Funkcjonariusz poinformował ją, że w jej sytuacji prawnej związanej z zatrzymaniem adwokat jej nie przysługuje. Kobieta była agresywna, nie chciała wejść do pokoju dla osób zatrzymanych, w związku z czym użyto siły fizycznej. Po umieszczeniu w celi zatrzymana notorycznie używała znajdującej się wewnątrz sygnalizacji przywoławczej. Na pytanie funkcjonariusza, dlaczego to robi, odpowiedziała, że żąda adwokata.

W modelowej sytuacji, w przypadku żądania zatrzymanej kontaktu z adwokatem/radcą prawnym, funkcjonariusz powinien poinformować ją o możliwości i

⁴⁵ Zob. Raport CPT z wizyty w Polsce, CPT/Inf (2018) 39, par. 28.

⁴⁶ Zob. Raport SPT z wizyty w Polsce w 2018 r., CAT/OP/POL/ROSP/1, par. 50.

sposobie złożenia wniosku o pełnomocnika z urzędu i, niezależnie od tego, o możliwości kontaktu z pełnomocnikiem z wyboru. Powinien też poinformować zatrzymaną o dostępnej na miejscu liście adwokatów i radców prawnych oraz udostępnić ją do wglądu, jeśli zatrzymana się na to zdecyduje. W momencie wyboru pełnomocnika przez zatrzymaną, należało się z nim skontaktować i umożliwić kontakt, w warunkach poufności.

Taka postawa byłaby zgodna z prawem krajowym i międzynarodowymi standardami ochrony praw osób pozbawionych wolności. Ponadto mogłaby zapobiec niepotrzebnej eskalacji konfliktu i konieczności stosowania środków przymusu bezpośredniego.

Z uwagi na powyższe KMPT zaleca opracowanie listy adwokatów i radców prawnych, informowanie o jej istnieniu osoby zatrzymane i udostępnianie do wglądu, gdy o tą poproszą, celem wyboru pełnomocnika. Standard ten jest zgodny z wytycznymi ONZ w zakresie dostępu do pomocy prawnej w sprawach karnych⁴⁷, zaleceniami dla Polski CAT⁴⁸ i SPT⁴⁹ oraz rekomendacjami CPT dla państw Rady Europy⁵⁰.

KMPT zaleca również umożliwienie osobom zatrzymanym w PdOZ kontaktu z adwokatem lub radcą prawnym, w warunkach poufności.

7.6. Poufność badania medycznego

Funkcjonariusze wskazywali wizytującym, że badanie medyczne w PdOZ odbywa się zawsze w asyście policjanta pełniącego tam służbę, w celu sprawowania właściwego nadzoru nad osobą zatrzymaną.

W ocenie KMPT taka praktyka musi ulec zmianie. Jak już wspomniano w niniejszym raporcie, badanie medyczne stanowi dla zatrzymanego podstawową

⁴⁷ Zob. Annex United Nations Principles and Guidelines on Access to Legal Aid in Criminal Justice Systems, A. Introduction, pkt 2; Principle 3. Legal aid for persons suspected of or charged with a criminal offence, pkt 21. Zasady i wytyczne przyjęte przez Zgromadzenie Ogólne ONZ dnia 20 grudnia 2012 r.

⁴⁸ Zob. Uwagi końcowe Komitetu Przeciwko Torturom dotyczące siódmego raportu okresowego Polski, CAT/C/POL/CO/7, par. 15 pkt b i 16 pkt b.

⁴⁹ Zob. Raport SPT z wizyty w Polsce w 2018 r., CAT/OP/POL/ROSP/1, par. 52.

⁵⁰ Zob. Raport CPT z wizyty na Słowenii w 2017 r., CPT/Inf (2017) 27, par. 15, Raport CPT z wizyty w Danii w 2014 r., CPT/Inf (2014) 25, par. 16, Raport CPT z wizyty w Polsce w 2019 r., CPT/Inf (2020) 31, par. 27 i przypis 37.

gwarancję prewencji tortur (zob. pkt 6.3 raportu). Aby mogło ono pełnić swoją zapobiegawczą rolę, musi odbywać się w warunkach poufności, bez obecności policjanta. W obecności funkcjonariusza pacjent może nie czuć się na tyle swobodnie, by opowiedzieć lekarzowi o sposobie, w jaki był traktowany, oraz udzielić pełnych informacji dotyczących swojego stanu zdrowia, przyjmowanych leków, leczenia czy odbytych konsultacji psychiatrycznych. Taka praktyka rodzi też ryzyko naruszenia intymności zatrzymanego, poszanowania jego godności i tajemnicy lekarskiej.

Doświadczenie KMPT wskazuje również, że obecność funkcjonariusza podczas badania źle wpływa na budowanie właściwej relacji pomiędzy lekarzem (lub innym pracownikiem wykonującym zawód medyczny) a pacjentem i zazwyczaj nie jest konieczna z punktu widzenia bezpieczeństwa personelu medycznego czy przeciwdziałania ucieczce.

W indywidualnych przypadkach, uzasadnionych konkretną sytuacją obecność policjanta może być wskazana. Decyzję w tym zakresie, zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem, powinien jednak podejmować pracownik służby zdrowia wykonujący badanie medyczne⁵¹.

Na kwestię tę zwracały uwagę CAT⁵², SPT⁵³ i CPT⁵⁴, które rekomendowały Polsce zapewnienie poufności w czasie badań medycznych osób zatrzymanych.

KMPT zaleca stosowanie w tej kwestii przepisów rozporządzenia w sprawie badań lekarskich osób zatrzymanych przez Policję. Decyzję o obecności policjanta w trakcie badania lekarskiego osoby zatrzymanej powinien podejmować lekarz wykonujący to badanie.

7.7. Szkolenie funkcjonariuszy

⁵¹ Zob. § 4 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 września 2012 r. w sprawie badań lekarskich osób zatrzymanych przez Policję (Dz. U. poz. 1102 ze zm.).

⁵² Zob. Uwagi końcowe Komitetu Przeciwko Torturom dotyczące siódmego raportu okresowego Polski, CAT/C/POL/CO/7, par. 16 pkt e.

⁵³ Zob. Raport SPT z wizyty w Polsce w 2018 r., CAT/OP/POL/ROSP/1, par. 53 i 55.

⁵⁴ Zob. Raporty CPT z wizyty w Polsce w 2019 r., CPT/Inf (2020) 31, par. 24 oraz w 2017 r., CPT/Inf (2018) 39, par. 27.

Według stanu na dzień 19 listopada 2022 r. do pełnienia służby w PdOZ przeszkolonych zostało 34 funkcjonariuszy, w tym 4 kobiety. Szkolenia te realizowane były na bieżąco, według wytycznych wynikających z zarządzenia Komendanta Głównego Policji⁵⁵.

KMPT rekomenduje, by do programów szkoleniowych funkcjonariuszy włączyć zagadnienia związane z międzynarodowymi standardami praw człowieka i prewencją tortur, Protokołem stambulskim⁵⁶, komunikacją interpersonalną, sposobami radzenia sobie ze stresem, przeciwdziałaniem wypaleniu zawodowemu.

Szkolenia w zakresie umiejętności komunikacji interpersonalnej i Protokołu stambulskiego są szczególnie istotne w kontekście trwającej wojny w Ukrainie. Do policyjnych miejsc zatrzymań trafić mogą bowiem ofiary tortur i osoby, które doświadczyły innych traumatycznych przeżyć związanych z wojną, co może mieć wpływ na ich funkcjonowanie w społeczeństwie oraz w samym PdOZ. Policjanci powinni więc być świadomi ewentualnych problemów w tym zakresie i posiadać praktyczne umiejętności, jak radzić sobie z trudnymi sytuacjami (bez konieczności uciekania się do rozwiązań siłowych) oraz jak pomóc w sytuacji retrospekcji traumatycznych przeżyć.

W ocenie SPT szkolenie funkcjonariuszy jest mechanizmem zapobiegania torturom. Z tego też względu programy szkoleniowe wszystkich policjantów powinny obejmować międzynarodowe standardy praw człowieka, ukierunkowane na prewencję tortur i złego traktowania⁵⁷. Ponadto wszystkie osoby sprawujące nadzór nad osobami zatrzymanymi oraz zajmujące się dokumentacją i śledztwem w sprawie

⁵⁵ Zob. § 3 Zarządzenia Nr 130 Komendanta Głównego Policji w sprawie metod i form wykonywania zadań w pomieszczeniu dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia z dnia 7 sierpnia 2012 r. (Dz. Urz. KGP poz. 42 ze zm.).

⁵⁶ Oficjalny podręcznik ONZ zawierający wytyczne w zakresie wykrywania tortur, ich dokumentowania i prowadzenia postępowań przygotowawczych. Zob. Istanbul Protocol: Manual on the Effective Investigation and Documentation of Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment, Office of the High Commissioner for Human Rights, Professional Training Series No. 8/Rev. 2, New York and Geneva, 2022. Uaktualniona wersja dostępna jest pod adresem: <https://www.ohchr.org/en/publications/policy-and-methodological-publications/istanbul-protocol-manual-effective-0> [dostęp: 24 stycznia 2023 r.].

⁵⁷ Zob. Raport SPT z wizyty w Meksyku w 2008 r., CAT/OP/MEX/1, par. 95.

tortur i złego traktowania powinny zostać przeszkolone w zakresie stosowania Protokołu stambulskiego⁵⁸.

W ocenie SPT stanowi on bowiem niezbędne narzędzie wykrywania, dokumentowania, zgłaszania i jako takiego powstrzymywania tortur i złego traktowania⁵⁹. Nie tylko pomaga we wczesnej identyfikacji ofiar i dokumentowaniu traumy, ale również w ocenie potrzeb i dostosowaniu do nich odpowiedniej opieki⁶⁰.

CPT z kolei wskazuje, że rozwój odpowiedniej edukacji policyjnej, wstępne przygotowanie i ciągłe szkolenia w zakresie stosowania standardów praw człowieka, krajowych norm i gwarancji są kluczowym elementem poprawy praktyk policyjnych⁶¹.

CPT rekomenduje, by szczególny nacisk w systemie szkolenia funkcjonariuszy został położony na rozwijanie umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej, opartych na poszanowaniu godności człowieka. Posiadanie takich umiejętności pozwoli policjantowi na rozładowanie sytuacji, które w przeciwnym wypadku mogłyby przekształcić się w przemoc, a także – bardziej ogólnie – doprowadzi do zmniejszenia napięć i podniesienia jakości życia, z korzyścią dla wszystkich zainteresowanych⁶².

Według stanu na dzień 19 listopada 2022 r. w Komendzie Powiatowej Policji w Krotoszynie, do pobierania paralizatora Taser X-2, upoważnionych było 9 funkcjonariuszy Policji (7 z Zespołu Patrolowo Interwencyjnego i 2 z Wydziału Kryminalnego). Wszyscy policjanci byli przeszkoleni w zakresie posługiwania się paralizatorem. Komenda realizowała też szkolenia przypominające w tym zakresie (odbyły się one 2 grudnia 2021 r. i 8 listopada 2022 r.).

W ocenie KMPT stosowanie paralizatora może w niektórych sytuacjach przyczynić się do uniknięcia użycia broni palnej. Potrafi on jednak być niebezpieczny

⁵⁸ Zob. Raport SPT z wizyty w Wielkiej Brytanii w 2019 r., CAT/OP/GBR/ROSP/1, par. 71, Raport SPT z wizyty w Portugalii w 2018 r., CAT/OP/PRT/1, par. 34.

⁵⁹ Zob. Uwagi i zalecenia SPT przedstawione w raportach z wizyt w: Polsce [CAT/OP/POL/ROSP/1, par. 55], Wielkiej Brytanii [CAT/OP/GBR/ROSP/1, par. 69 i 71], Portugalii [CAT/OP/PRT/1, par. 34, 89, 93], Hiszpanii [CAT/OP/ESP/1, par. 46, 63-64, 70] i Brazylii [CAT/OP/BRA/3, par. 20-22, 34, 89, 93].

⁶⁰ Zob. Oświadczenie CAT, SPT, Specjalnego Sprawozdawcy ds. Tortur i Rady Powierniczej Dobrowolnego Funduszu ONZ na rzecz Ofiar Tortur z dnia 25 czerwca 2019 r, dostępne na: <https://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=24739&LangID=E> [dostęp: 24 stycznia 2023 r.].

⁶¹ Zob. Dwudziesty Ósmy Raport Generalny CPT, CPT/Inf (2019) 9, par. 71.

⁶² Zob. Drugi Raport Generalny CPT, CPT/Inf (92) 3, par. 60.

i służyć jako narzędzie tortur. Z tego też względu niezbędne są działania minimalizujące potencjalne obszary ryzyka.

KMPT zaleca włączenie do szkoleń funkcjonariuszy dotyczących posługiwania się paralizatorami zagadnień związanych z:

- międzynarodowymi standardami dotyczącymi używania paralizatorów, w tym wytycznych ONZ⁶³, standardów CPT⁶⁴ i zaleceń dla Polski, przedstawionych w raporcie CPT z wizyty w 2017 r.⁶⁵;
- potencjalnymi skutkami ich użycia dla zdrowia człowieka;
- sytuacjami zwiększającymi ryzyko dla zdrowia i sytuacjami, gdy ich użycie może okazać się nieskuteczne (np. wobec osób z zaburzeniami psychicznymi lub osób, które nie reagują na ból)⁶⁶;
- alternatywnymi do środków przymusu bezpośredniego metodami działania (jak deeskalacja sytuacji konfliktowych, mediacja, skuteczna komunikacja);
- udzielaniem pierwszej pomocy przedmedycznej.

Zagadnienia te należy na stałe włączyć do systemu szkoleń w zakresie posługiwania się paralizatorami, tak by ich zakres odpowiadał wytycznym ONZ⁶⁷ i standardom CPT⁶⁸.

⁶³ Zob. United Nations Human Rights Guidance on Less-Lethal Weapons in Law Enforcement z 2020 r. Wytyczne dostępne na stronie: <https://www.ohchr.org/en/publications/policy-and-methodological-publications/united-nations-human-rights-guidance-less> [dostęp: 24 stycznia 2013 r.].

⁶⁴ Zob. Dokument pt. „Broń elektryczna”, Wyciąg z Dwudziestego Sprawozdania Ogólnego, CPT/Inf (2010) 28 - part, dostępny w języku polskim na stronie: <https://www.coe.int/en/web/cpt/EDW> [dostęp: 24 stycznia 2013 r.].

⁶⁵ Zob. Raport CPT z wizyty w Polsce w 2017 r., CPT/Inf (2018) 39, par. 21-22.

⁶⁶ Zob. Przykładowo wytyczne ONZ - United Nations Human Rights Guidance on Less-Lethal Weapons in Law Enforcement z 2020 r., par. 7.4.5.–7.4.10.

⁶⁷ Tamże, par. 4.5.1.–4.5.4. oraz par. 7.4.7.

⁶⁸ Zob. Dokument pt. „Broń elektryczna”, Wyciąg z Dwudziestego Sprawozdania Ogólnego, CPT/Inf (2010) 28 - part, par. 69, 75, 80.

Warto też w tym miejscu odwołać się również do raportu Specjalnego Sprawozdawcy ONZ ds. Tortur Nilsa Melzera z 2017 r., poświęconego użyciu siły przez funkcjonariuszy organów państwowych⁶⁹.

W raporcie tym Specjalny Sprawozdawca wskazuje, że państwa muszą podjąć skuteczne środki w celu prewencji występowania aktów tortur i innych form złego traktowania, w ramach ich jurysdykcji. Oznacza to, że państwa muszą uregulować kwestię użycia siły w celu zatrzymania oraz ustanowić odpowiednie mechanizmy w celu zapewnienia, że funkcjonariusze państwowi są przeszkoleni, wyposażeni i poinstruowani, aby zapobiegać torturom i innemu okrutnemu traktowaniu albo karaniu, w operacjach egzekwowania prawa⁷⁰.

Specjalny Sprawozdawca zaleca zapewnienie funkcjonariuszom organów ścigania obowiązkowych wstępnych i okresowych szkoleń oraz instrukcji, dotyczących zgodnego z prawem użycia siły, a także skutecznego wdrażania alternatywnych, pozbawionych przemocy metod i taktyki, ze szczególnym uwzględnieniem zapobiegania wszelkim aktom tortur lub innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania⁷¹. Ponadto rekomenduje regularne monitorowanie skuteczności takich szkoleń w zapobieganiu torturom oraz innym naruszeniom praw człowieka⁷².

8. Zalecenia

Na podstawie art. 19 OPCAT Krajowy Mechanizm Prewencji Tortur zaleca:

8.1. Komendantowi Powiatowemu Policji w Krotoszynie:

1. Umożliwienie zatrzymanym korzystającym ze sprzętu umożliwiającego samodzielne poruszanie się posiadania go przy sobie na terenie PdOZ, o ile nie zachodzą przesłanki wskazane w pkt 7.1 raportu; w sytuacjach indywidualnych, gdy odebranie takiego sprzętu jest konieczne, należy precyzyjnie udokumentować powód takiej decyzji w książce przebiegu służby;

⁶⁹ Zob. Raport specjalnego Sprawozdawcy ONZ ds. Tortur pt. „Extra custodial use of force and the prohibition of torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment”, 20 lipca 2017 r., A/72/178.

⁷⁰ Tamże, par. 58.

⁷¹ Tamże, par. 66 pkt a.

⁷² Tamże, par. 66 pkt b.

2. Włączenie do szkoleń funkcjonariuszy w zakresie posługiwania się paralizatorami zagadnień wskazanych w pkt 7.7 raportu;
3. Włączenie do programów szkoleniowych funkcjonariuszy Policji zagadnień związanych z międzynarodowymi standardami praw człowieka i prewencją tortur, Protokołem stambulskim, komunikacją interpersonalną, sposobami radzenia sobie ze stresem, przeciwdziałaniem wypaleniu zawodowemu;
4. Stosowanie w kwestii badań medycznych osób zatrzymanych przez Policję obowiązującego rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 września 2012 r. (Dz. U. poz. 1102 ze zm.); decyzję o obecności policjanta w trakcie badania lekarskiego osoby zatrzymanej powinien podejmować lekarz wykonujący to badanie;
5. Opracowanie listy adwokatów i radców prawnych wykonujących zawód na terenie właściwości miejscowej Komendy Powiatowej Policji w Krotoszynie, informowanie o jej istnieniu osoby zatrzymane i udostępnianie do wglądu, gdy o to poproszą, celem wyboru pełnomocnika;
6. Umożliwienie osobom zatrzymanym w PdOZ kontaktu z adwokatem lub radcą prawnym w warunkach poufności;
7. Zapewnienie, że wszelkie podpisywane przez cudzoziemców oświadczenia są tłumaczone na język dla nich zrozumiały; w przypadku problemów z komunikacją należy korzystać z pomocy tłumacza, niezależnie od podstawy zatrzymania; tłumaczenie dokumentów przez tłumacza powinno być odnotowywane na dokumencie (z podpisem i pieczętką);
8. Odnotowywanie w dokumentacji ewentualnych trudności w komunikacji z cudzoziemcami oraz informacji, w jakim języku komunikuje się zatrzymany oraz czy i w jaki sposób nastąpiło tłumaczenie;
9. Umieszczenie w pokojach dla osób zatrzymanych wykazu instytucji stojących na straży praw człowieka;
10. Zwiększenie liczby funkcjonariuszy pełniących służbę w PdOZ, obecnych na zmianie;
11. Modernizację PdOZ w celu zapewnienia funkcjonariuszom odpowiednich warunków służby w PdOZ; warunki te powinny odpowiadać normom BHP, zaś sama służba powinna być pełniona na terenie PdOZ;
12. Umożliwienie samodzielnej realizacji przysługującego zatrzymanym prawa do powiadomienia osoby trzeciej o zatrzymaniu; tylko w sytuacjach szczególnych prawo to należy realizować za pośrednictwem funkcjonariuszy Policji.

8.2. Komendantowi Wojewódzkiemu Policji w Poznaniu:

1. Przekazanie Komendantowi Powiatowemu Policji w Krotoszynie środków finansowych na realizację tych spośród powyższych zaleceń, które wymagają nakładów finansowych;
2. Poinformowanie podległych jednostek organizacyjnych Policji o uprawnieniach KMPT i zasadach udostępniania materiału audio-video na potrzeby zadań służbowych jego przedstawicieli.

Ponadto KMPT zwraca się do Komendanta Wojewódzkiego Policji o informację w zakresie udzielonej przez Komendę Główną Policji odpowiedzi dotyczącej udostępniania jego przedstawicielom materiałów audiowizualnych bez ich anonimizacji oraz przekazanie kopii prowadzonej w tej sprawie korespondencji.

Opracował: Rafał Kulas

Za Zespół podpisuje:

Przemysław Kazimirski

Dyrektor Zespołu

/-podpisano elektronicznie/